

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Quæstiuncula. De Pulvere Sympathetico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

tra actionem agentis totalis non ducta actione per medium militent omnia argumenta resolutione 1^a. allata, non vero contra actionem partialis.

XL. Obijcies 3°. scriptura & SS. Patres, ex eo quod Deus operetur ubique, inferunt Deum esse ubique; atqui hoc malè inferrent si agentia partialia possent agere in distans actione non ducta per medium, ergo, &c. Probatur minor, quia si agens partialis posset agere ubi non esset, quidni & Deus? major patet ex Apostolo: *non longè abest ab unoquoque nostrum, in ipso enim movemur & sumus*. Respondeo inde non rectè colligi Deum esse ubique; quia ut patet, causa non debet esse penetrativè in eo, quod operatur; unde secundum illud Deus non esset ubique; per ly verò *non longè abest* solum vult Apostolus nos posse Deum facillè cognoscere, ac proinde ipsum non longè abesse à cognitione nostra; quia *in ipso vivimus, movemur & sumus*.

RESOLUTIO III.

XLII. Dico 3°. potest agens, tam parziale, quam totale in genere causæ principalis agere in distans actione & virtute diffusa per medium; non ita quidem, ut sola virtus diffusa agat; sed ita, ut ipsum agens agat per se, & per suam virtutem intrinsecam simul cum virtute diffusa per medium.

XLII. Probatur 1°. quando quis ad prunas se calefacit, non solum calefit à calore aëris sibi immediati; sed etiam à calore ignis & prunarum, ergo, &c. Antecedens in quo solo potest esse difficultas, patet experientia; quia si inter ipsum & illa interponatur umbella, sentit calorem naturaliter minui; sed hoc non posset sentire, si calefieret tantum à calore aëris sibi immediati, ergo, &c.

XLIII. Probatur 2°. saepe in passo distante producit effectus perfectior, quam sit agens ipsi immediate contiguum, ac proinde, quam in proximiori, ut patet; 1°. quando passum distans est luminis capacius, quam propinquum & contiguum: 2°. in reflexione lucis è speculo; lumen enim quod retrocedit versus suum agens, cum lumine, quod reperit prope speculum antea productum, facit lumen intensius, quam sit prope ipsum agens, quousque non repercutitur; ergo saltem eo casu agens debet agere in distans, &c. Probatur consequentia; quia illud lumen non potest provenire à lumine intermedio, utpote minus intenso, & non est alia causa in quam refundatur, ergo, &c.

XLIV. Confirmatur, quia nisi lux solis, vel candleæ, agat in passum remotum simul cum lumine intermedio, vix adferri potest ratio, cur lumen medii non agat in orbem, & sic de cæteris agentibus naturalibus.

XLV. Obijcies tamen, per hanc conclusionem tollitur omnis actio uniformiter difformis, contra experientiam: Probatur sequela, quia si ignis v. g. in passo A. produxerit calorem ut 7. poterit & in passo B. simul cum illo calore ut 7. alium calorem etiam ut 7. producere, & sic de cæteris.

XLVI. Respondeo negando sequelam, ad ejus probationem: Respondeo iterum negando sequelam; quia juxta unam experientiam, quā habemus, quod agens totale agat simul cum virtute diffusa per medium, & juxta aliam quod agat uniformiter difformiter, debemus ita de agentibus illis philosophari, ut dicamus in passo A. produxisse calorem ut 7. v. g. in passo B. simul cum illo calore ut 7. calorem tantum ut 6. in passo C. cum illis interme-

diis caloribus tantum calorem ut 5. & sic de cæteris; nam illæ experientiæ debent ita explicari, ut in natura rei non pugnent, quod alioqui fieret.

RESOLUTIO IV.

XLVII. Dico 4°. agens totale non potest actione five simili, five dissimili, producere aliquid in distans, licet aliquid producat in medio, si medium non coagat.

XLVIII. Probatur, quia ad agendum requiritur immediata conjunctio suppositi, vel virtutis inter agens & passum, sed tunc nulla esset, ergo, &c. Probatur minor pro prima parte; non suppositi, quia supponitur agere in distans; neque etiam virtutis, quia virtus dicitur, quæ ut instrumentum coagit; atqui totum medium non coageret, ut supponitur, ergo, &c. Probatur major, quia alioqui actio productiva effectus in passum distans transfret de loco ad locum distantem sine medio, quod naturaliter fieri non potest, ut omnes faterentur: Probatur sequela, quia transfret de loco agentis, à quo egrediretur, ad locum effectus distantem sine medio, ut patet, ergo, &c.

XLIX. Nec dicas 1°. hanc sequelam nos debere, necessariò admittere juxta conclusionem secundam, quia juxta illam conclusionem dicendum actionem totalem productivam effectus, indivisibiliter egredi ab omnibus partibus collectivè sumptis; non verò secundum unam partem ab una, & secundum aliam partem realiter distinctam ab alia; omnes verò collectivè sumptæ sunt conjunctæ immediate immediatione suppositi passo; unde illa actio non transit ad locum distantem sine medio, prout hic fieret.

1. Nec dicas 2°. esse probabile lumen à sole, & species visibiles ab objecto, ita de facto in passo distante produci; quia, propter rationem allatam, omnino dici debent sibi similibus productivæ; quod verò per lineam rectam se propagent, & non lateraliter (propter quod aliqui dicunt non esse sibi similibus productivas) in earum naturam refundi debet, sicut in naturam soni refundere oportet, quod post interruptionem, ex æquè propinquis loco interruptionis, unus illum audiat, scilicet ille versus quem movetur aër, & alter non, scilicet ille, qui sonum ante interruptionem audivit; sonus enim est talis naturæ ut non audiat nisi versus illam partem, versus quam propellitur aër, quem informat.

RESOLUTIO V.

LI. Dico 5°. valde probabile videtur agens totale posse supernaturaliter agere in distans, non agendo per medium, ita Scotus in 1. dist. 37. & Scotistæ post ipsum ac Nominales, quos sequuntur Vasquez 1. p. q. 8. Disp. 28. Averſa q. 14. Physic. sect. 7^a. & nuperrimè noster P. Daniel à S. Iosepho 1^a. p. de Deo uno Disp. 22. cap. 4°. contra Suarez, Conimb. Rub. & Thomistas: quia nulla adferri potest repugnantia: deinde potest Deus me jam sine medio producere Romæ, ut satis communiter admittitur; item in Theologia probabile est, demones per aëra vagantes, ita hodie torqueri ab igne infernali, ergo, &c.

QUESTIO CVL A.

De Pulvere Sympathetico.

LII. QVæres an sit licitum uti pulvere Sympathetico pro sanandis vulneribus?

Ee 3

Ante

LIII. A Nte Resolutionem

Nota pulverem Sympatheticum à suis authoribus fere definiri *medicamentum simplex ex mineralibus unum, quod sine ullo verborum susurro, aliàve ceremoniâ, panno inspergitur, sanguine vulneris, vel sanie ulcers illiro; sic tamen ut plaga interea ab omni sorditie diligenter deterfa linteis mundis custodiatur, & ligaturis, ubi opus fuerit, firmetur. Hoc notato, fit*

R E S O L U T I O.

LIV. D Ico (salvo meliori iudicio) uti pulvere isto omnino superstitiosum videtur & diabolicum.

LV. Probatur, quia si pulvis sit è mineralibus unum, non potest plus virtutis, aut activitatis in se habere, quàm corpora mixta ex elementis refractis in summo; atqui superstitiosum & diabolicum est illis ut efficaciter operantibus ad quamcumque distantiam, nihil obstante quocumque corpore intermedio, uti, qualis est istius pulveris Sympathetici inter suos authores usus, ergo, &c.

LVI. Confirmatur, non apparet cui bono fiat applicatio pulveris istius linteis illitis sanguine, à vulnere quàm remotissimè separatis, nisi ad regendam artem dæmonis, ejusque diabolicas fraudes; & si fortè dixeris sanguinem istum agere in distans, uti pulvis ille Sympatheticus, saltem ut agens partialia; id ante satis refutatum est; deinde cur mundities vulneris requiritur? an fortè immundities illius impedire potest activitatem pulveris Sympathetici summè, & quocumque medio interjecto, distantis? id similiter ante rejectum est.

LVII. Dices, magiam superstitiosam consistere in pacto cum diabolo vel observantiâ vanâ traditum à Delrio: pactum expressum hîc nullum subesse certum est; tacitum quî convinces? revera in me bonâ fide utentem, & omni satanæ operi renuntiantem, abjurantemque non redundat.

LVIII. Respondeo tacitum pactum cum dæmone convinci ex agentis & passi nimia distantia, ejusque actione non obstante quocumque medio interjecto; neque multos esse puto, qui id statim non suspicentur; quare neq; bona fides Medici, neq; ignorantia sauciati, videtur hac in parte excusari posse.

LIX. Instabis, non magis miror minerale quoddam facultate celi præditum agere in distans, quàm filium parentis, aut avi, formam, mores, & morbos referre,

Sepè Patris mores imitatur filius infans.

Qualis erat mater filia talis erat.

Sepè solet similis filius esse patri,

Et sequitur leviter filia matris iter.

Polus ferrum magnete illitum attrahit; luna in imo maris plurima generat; quanto ab illis in quæ agunt intervallo hæc & illa dissident? Torpedo manum piscatoris stupefacit; remora navem sistit; lapis Hamatites, Iaspisve sanguinem sistit: quidni pulvis Sympatheticus vulnera in distans curabit? itaque si influentias caelestes agnoscis, & eorum præstatiam, quid est quòd actionem in distans pulveris Sympathetici neges? atra imprimunt corporibus Physicis vim Sympatheticam & antipatheticam ut patet in oleo & in quercu, vite & brathica inter se dissidentia; item quî fit ut hominem nunquam tibi visum ames primâ fronte, alterum quasi innato quodam odio prosequaris? juxta illud Martialis:

Non amo te Sabidi, nec possum dicere quare,

Ihs tantum possum dicere, non amo te.

LX. Deinde quæro ex te, cur polus non agat in ferrum, nisi Magnete illitum? cur torpedo non stupefacit piscatoris manum nisi apprehenso hamo? Sympathia ergo, quàm habet sanguis eductus cum parte affecta & cruore in ea contento, sine magia superstitiosa, allicit & determinat pulverem, ut vires exserat, easque in partem læsam torqueat,

LXI. Resp. negando assumptum, quia illorum medici & naturalistæ reddunt rationes purè naturales; activitatem autem pulveris Sympathetici apprehendunt omnes Theologi ut superstitiosam; quia actio illius, vel continuatur per totum medium, vel non si sic, quomodo sanat saucium quocumque medio interjecto, & in quacumq; distantia? si non toto dubio præcedenti id fuisse rejectum est: deinde, si hoc, si illud dicatur, vanum omnino est pulverem ante dicto panno applicare, ut consideranti patebit: fateor tamen nullam mihi apparere repugnantiam in possibili substantia tantæ activitatis, qualis dicitur esse pulvis Sympatheticus, nec plus insinuant rationes allatæ; verumtamen illam de facto dari aliunde convinci debet quàm per experientiam pulveris Sympathetici; quandoquidem activitas illius sit de sortilegio & superstitione suspecta: vide solutionem ad 7. experientiam dub. 2. Resol. II. allatam.

D V B I V M III.

An agens secundum qualitatem contrariâ qualitati passi in quod agit, agendo repatiatur.

LXII. A Nte Resolutionem

Suppono 1.º. mutuam actionem esse actionem & reactionem; mutuam verò passionem è contra, passionem & repassionem; qui autem fortius agit & vincit, agere dicitur & repati, qui debilius & vincitur, reagere & pati.

LXIII. Suppono 2.º. dubium procedere de agentibus materialibus & sublunaribus, habentibus materiam ejusdem speciei; quia materiale non reagere in spirituale, & sublunaria in caelestia à quibus patiuntur, communiter admittitur: 2.º. de agentibus intra mutuam activitatis sphaeram existentibus; quia sicut nihil potest agere ultra sphaeram suæ activitatis, ita nec repati, si sit extra activitatis reagentis sphaeram: 3.º. de actione corruptiva, quæ est inter contrarias qualitates; quia inter perfectivas tantum, ut lucem, species visuales, &c. non datur repassio defectu contrarii agentis.

LXIV. Suppono 3.º. qualitatum agentium naturalium, hunc satis communiter admitti activitatis ordinem: maximè activus est 1.º. calor; 2.º. frigus; 3.º. humiditas; 4.º. siccitas; è contra verò resistentia; maximè resistiva est 1.º. siccitas, unde tabescentes & sicci difficulter curantur; 2.º. humiditas; 3.º. frigus 4.º. calor.

LXV. Suppono 4.º. resistentiam esse duplicem, unam activam, vel juxta Conimb. contrariam, juxta Suar. radicalem: aliam formalem, vel juxta Conimb. privativam; negativa autem, quam addunt alii, non est propriè resistentia, sed sola incapacitas subjecti ad formam recipiendam: resistentia activa fit per actionem destructivam contrarii niuentis introduci, ut cum aqua in frigidat ferrum candens à quo calefit, dicitur ferro resistere resistentiâ contrariâ, sive activâ: resistentia formalis fit per solam præsentiam formæ contrariæ impossibilis, exigentis in suo subiecto conservari; quando autem hæc contingat, dicimus supra de Alteratione agentes,

Adde